

Bilbo handia ala Bilbo munstroa?

Oraindik ere bada Bilborekin harroturik bizi denik. Hala ere, garai bateko euforiarik nekez ikusten da orain. Gutxi barru hola-koak «rara avis» bilakatuko dira. Sarri entzuten da orain Bilbo zikina dela, zaratatsua dela, itsusia dela, arnasa hartzerik ere ez dagoela han. Eta jendez beterik dagoela.

Jendez beterik, aserik, bai. Eta ez da gaitzik tipiena hauxe. Bizkaiko jendetzaren %79 Bilbo Handian bizi da. Bizkaiko edozein eskualdetan baino 10 aldiz gehiago, Bizkaiko gainerako lurralde guztietan baino 4 bider gehiago. Kontzentrazio ikaragarria da, lur eremuz %16,7 besterik ez dela kontuan edukiz. Horrela, beraz, Bizkaiaren %16,7 lur-eremuan, jendetzaren %79 bizi da. Hori absurdua, hori!

Zein tamainako munstrokeria den jabetzeko, beste datu mota bat. Populazioz bigarren datorren eskualdea Durangaldea da. Baina kasu!, %7,5ekin bakarrik. Askoz gutiagorekin dator hirugarrena, Busturia eskualdea (Gernika-Bermeo): %4rekin.

Lur-eraketari begira, badago bai zer aldaturik eta zer zuzendurik. Jakin egin behar, ordea, sistema berarekin deus aldatzerik dagoenentz. Badirudi, bestalde, jendea ez dela honetaz ikaragarri ardatzen eta urduritzen. Bizitzaren kalitate arazoak noizko? ■ *Joan Larrinaga.*

Batasunaren erasoak eta prentsa

Nork ez ditu irakurri azken hilabeteotan euskara batuaren eta Euskaltzaindiaren aurkako erasoak? Euskaltzaindiaren VIII Biltzarre irekia zela eta, ahaztuta ere bagenituen eta hilda nahi genituzkeen salakuntzak eta erasoak berriro dira. Tesi originalik ez, batabestearen kopiaketa, eta pertsona konkretuei atakeak.

Horrek denak tristetu egin nau. Baina beste zerbaitek harritu. Zeinek esango, baina, egunkarietako erasorik gehienak prentsa

espainolstatik etorri dira. La Voz-eko, Unidad-eko eta Diario Vasco-ko atepak zabal zabalik eduki dituzte, ikusten denez. Egunkari hauen intentzioak eta hizkuntz politika, hor konpon. Baina hau galdetuko nuke: eta alderantzira gertatu izan balitz, zer? Hots, beren tesiak defenditzeko, eta euskal Erakunde bat atakatzeko, informazio-organu horiek batasunaren aldekoek erabili izan balituzte? Ez al zen orduan esango espainolisten jokua egiten zutela? ■ *Joanes Lekerika.*

Kantutegi bat dela eta

«*Herria oibuka*» izeneko kantutegi bat argitaratu zuten ihaz Deustuko Lasallearrek. Borondaterik hoberenarekin egin bazuten ere, kanta-liburuskara horretan bi akats ikusi ditut. Horra non lerroon zioa.

Lehen akatsa: *ez da inon ere ageri kanta bakoitzaren egilea*. Hitzaurrerik ere ez da, nolabaiteko azalpena egiteko. Bestetan bezalaxe, gure arteko jendetasuna eta zuzenbide-sena zein urri diren aski garbi ageri da.

Itsuek ere ikus dezakete kanta bat egiteko hitzak eta doinua behar direla, batzutan egile bakarrarenak, beste batzutan hizgile eta musika-moldatzailea elkar-lanean arituz. Zergatik ez aitortu, kantutegietan eta, horienganako dugun zorra? Zergatik ukatu geure esker ona? Noiz arte baliatuko gara itxuragabeki kantariez, haiekiko begiramen apurrik gabe?

Baina bada besterik, komentatzen ari garen kantutegian. Eta akats hau ere bestetan ikusi dugu. Horra zein den: *hitzak aldatzea*.

Behiala, hitzak gordinxeak zirelako, zenbaitek aldatu egiten zituzten hitzak. Zergatia ere askotan entzuna dugu: gordinkeriak ez omen dira euskaldunak... «Pello Joxepe»-rekin zer egin zuen Azkuek ongi dakigu.

Orain, ordea, hitzak aldatzeko beste arrazoin bat aurkitu dute batzuek: hitzak euskara batura egokitu behar... «*Herria oibuka*» kantutegian, esatcrako, «Gazte gera gazte» ez, «Gazte gara gazte» ageri da; «Zenbat gera» gabe, «Zenbat gara», «Poeta hoiek» utikan eta «Poeta horik» esan behar omen dugu, eta abar luze-luze bat.

Gaitza, esan dudan bezala, beste zenbait liburu eta orri bakanean ikusten da. Begira, adibidez, «Euskalduntzen (2)» ikasbidean:

...*biok edango DUGU nabi DUGUN guztia.* (27. orrialdean)

...*bizi GARA pobre*

eremu latz honetan... (136. orrialdean)

Otoi! Euskara batua guztiok nahi arren, errespetatu dezagun gureganaino etorri den ondasuna. Ondasun fiabarra, noski, Euskal